

Ročník XXIX

V Praze, 2. srpna 1895

Číslo 38 (1467)

Medřická.

Napsala Božena Vělová Kunětická,
(Pokračování.)

Pabouček nevypravoval již praničeho ze své minulosti, poněvadž mu připadala prázdna vůči této době, kdy spal, jedl se svým kotětem a kdy nebyl již sám, jako vždycky

býval. Starý Dašek nemohl tuto jeho vášeň pochopiti a často s Paboučkem se dostával do pútky. Býval mrzut a podrážděn.

»Zas ta kočka!«

»Hned, hned ji někam uložím. To ona by spala maličká.«

»Vždyť je až hříšno, co s ní vyvádíte, starý blázne.«

»Může být, ale kotě nevyženu, ani ublížit mu nedám. To se raděj postěhuji.«

»Eh, mlčte, Paboučku. Mluvíte a nevíte co. Ta kočka vám scházela.«

Pabouček mlčky sebral své kotě, zastrčil si je za košili a přišel dále knoflíky na letní kabátky pro malé kluky. Byl uražen ve svém kotěti a kabonil tvář celý den, mumlaje si pro

Před vichřicí.

Dle malby J. MAC WHITERA.

sebe, jakoby v potřebě sdílet se s někým. A pak, jsa sám, chopil jemnou hlavičku kočky do svých širokých a hrubých rukou, zadíval se jí do očí, jež zeleně svítěly, a mluvil k ní dlouho jako k svému starému souduhu:

«To viš, kont u Dašku najal jsem sám, jen já — Pabouček — bez tebe, milý macku. Teď o tebe klopýtají, teď jim překážíš. Mně nesmí překážet pranie. Já jsem si ticho nenajal. Kravý mohou bučet, děti vřesť, holky zpívat, starý brčet a starý plakat do své libosti. Mně to, nesmí překážet. Já mam svůj koutek a tam hezky zticha smím šít. Oni mohou mít slepice, kurata, kočky, psy — co mně může být do toho? Ale kočička já mít — no, no, to svět ještě neviděl! To není v kontraktu! To je bezbožnost! Starý přes tebe padá, přes svou kočku ho nenapadne. Posthujem se! Co na tom? Co myslíš, posthujem se?»

Kotě počalo přist, Pabouček polbil mu temeno hlavy a schouil se s ním do svých starých, spinavých peřin. Ono tak příjemně hrálo a jak příjemně prošlo, to jeho kotě! A co by — nemaje ho — miloval? I Paboučkovi bylo potřeba přítulného stvoření v tom jaru, v těch nocích tichých, v těch dnech slunných, kdy býval sám a sám a kdy jeho jediným světlem býval ocelový lesk jeho jehly. Ušinal tvrdě a spokojeně, maje u sebe život, který s ním dýchal a který mu náležel.

Venku svítilo hvězd, jakoby po obloze bylo naházeno slidy takové množství, že v něm obloha zanikala. A za horami, za jejich temnými, vážnými hřbety zvedal se měsíc, předsíraje sivou barvu svých paprsků tak chladných, tak tichých a mrtvých, jakoby to byla ruka mrtvol, která vztáhla se na krajinu spící, prosycenou ještě teplem slunce, které dávno zaniklo, naplněnou šerem, plným teploho, vonného dechu. Měsíc vycházel. Z temna, z nedozírná, plného tmy, smutku a ticha, zvedal se bílý, vážný a studený, a tisíce vlákn svých stříbrných parucinových paprsků optel krajinu, která jakoby shroutila se pod nimi, jakoby zmizela dočista a strnula pod tímto dotknutím, v němž nebylo života. Hvězdy zbledly, nad lesy ploužily se tiše bílé přeludy vodních par, jež v zástupu zvedaly se z jizery, která ve svých ronpých březích jemně šuměla, ze země vyhojpo se náhle plno stínů, jež v mlčení stály nepohnuté jako v ztaveném výkřiku, zabělaly se stěží, o nichž nebylo možno říci, kde počínají a kde končí. Noc bílá, světlá, mrtvě studená lila se z měsíce na spící zem. — A za takových nocí, v nichž duše v úzkosti se chvěla, sedávala Medrická u svého stolu, na němž svítila její malá studijní lampa ještě dlouho po odchodu Daškově, s hlavou vloženou do své malé horké ruky a dívala se před sebe, tak úplně pohroužena ve svou vlastní bytost, že nebylo pro ni jiného života na pód od ní vzdáleného.

V její malounké světničce, která pozbyla své záře a své mlučky, nevzrušující vůně planých říží bylo čím dál tím více dým z cigaret mladého Daska, jeho přítomnost bylo možno v té vůni ještě nalézt, jako ji bylo lze nalézt na místě u stolu, kde seděl, v odsoupené a vyprázdněné sklenici, které se dotýkal, v pocu cháných vlasech Medrické, které svými prsty probíral, na rozpálených jejích rtech, které líbal, v růžových skvrnách jejích rukou, které v zachvatit tiskl. Dašek sice odešel, ale stopy jeho nedávné přítomnosti ještě tkvěly v malém pokojíku Medrické, která seděla tak, jak ji zanechal, s hlavou na prsu skloněnou, s uvolněnou blůzou, v domácích štruktách, které padaly jí s hřbtem.

Byla bílá a kolem očí měla tmavý stín. Cítila se unavená, o, tak unavená, že nemohla se odhodlat k jedinému pohybu ruky, pozvednutí očí, vydechnouti z hluboka. Duše její byla tak vzdálena od těla, že k němu nedolétalo ani její «chci», nanejvýš se cuklo v jejích rukou, na jejích rtech. Nebyla s to ani naslouchat, zdali Bohuslav uzavřel se již ve své jizbě, což jindy vždycky slyšela. Byla schvácena, neobručně schvácena. Schvácena

jeho polibky, jeho šeptem, koutem z jeho cigarety, jeho přítomností a dechem jeho. A přec jí to bylo všechno tak drahé, tak tučné! Ale její bytost odloupla se jaksi od něho proti vůli její duše a vedla s ní tuhý spor. Ona se jaksi osamocovala, jaksi od něho emancipovala. Tvořila svůj vlastní celek, svůj svět, který nechťela ani s ním ani se svými choutkami sloučiti. Dalo se v ní něco příliš vážného, aby se mohla upokojit jeho polibky a výstřelky jeho vášně. To jí připadalo nyní již pouze jako prostředek k dosažení něčtu, který byl vlastně již dosažen, tak že prostředek ztrácel svůj vliv i svou důležitost. Ona byla u cíle. Což on to nechápal?

Její cíl spočíval v tom, že se odloupla od celé společnosti, stvořila svůj svět, stala se základem nové doby, nového pokolení, nových životů. Cítila se důležitou, zodpovědnou a silnou. Prostředek zmizel, zůstal pouze jeho účel, který se stal dosaženým cílem. Jak to bylo možno? Něco před ní se skácelo, shroutilo, zmizelo a něco vzrůstalo, zaujalo místo toho dřívějšího, odrhlo ji od celé lidské společnosti a postavilo ji na místo osamělé, Plouze. «Žij! Jsi samostatným, úplně samostatným celkem, který tvoří svůj svět v prostoru všemohla.»

Ale ona to dobře ještě nepochopovala. Litovala svého vroucího citu, který byl nyní stržen do tmy, plné záhad. Ale než se nadála, viděla jej v té tmě skrčený, v napjetí, jakoby něčemu naslouchal, něco očekával, obra svinutého v kotouči, připraveného ke skoku, k vítězství! Jen v stínu viděla tu jeho sílu vše nicí, všeho dobývající, která se v něm tajila. A teď, poslušný jako dítě, ležel na prahu svého přítulného života a byl nerad, když byl jediným hlasem volajícím jej zpět vyrušen. Při jménu «Bohuslav» vztyčil se na chvíli, ale pak zase se skácel, aby čekal, ažraje do té velké, záhadné tmy před sebou.

Dašek sice od ní odešel, ale ona necítila se opuštěna. Ba, byla jako méně spoutána, více svoje, jakoby neměla přítelce a byla zbavena ohledů. Přemýšlela, jak to mohlo vzniknouti v ní při její touze po muži, který měl být pro ni útočištěm, součástíku její duše, její oporou a jejím majetkem. I v těch svých úsudcích o manželství, které mývala a při nichž záviděla řidičům Babkovi, té dívce ve vlaku, když jela si nakoupit květy oranžových, změnilo se něco vážného a představitelného. Dosud si dobře nerozuměla. Tento stav byl pro ni příliš nový, a ona se v něm cítila příliš cizí. Ale jisto bylo, že byla v sebe pohroužena, jakoby v sobě samé nalézala to pravé ohnisko svého celého života. Nic nemohlo ji zajímat i v jejích poměrech vážněji než toto vzkypění její vlastní bytosti, ta její důležitost a jakási neuvědomělá síla, která se v ní tajila.

Seděla zde bez pohnutí, a na jejím čele spočíval stín napjetí a pozornosti. Nemluvívala dosud s Daskem o těchto vážných změnách ve své duši, protože se jí zdálo být příliš dravý a pro něho skoro nepochopitelný. Nemohl ji porozumět, poněvadž v té její napjaté pozornosti nemohl ji sledovati. Žil pro sebe, měl své myšlenky, svoje tužby — svůj život. Nebylo přece možno, aby přelila krev svých žil do něho a aby žili jedním dechem. Ona jest nyní zde ve své světničce, v sebe pohroužena, naplněna úžase a podivnou jakousi silou, a on odešel, žije, ospalý, unaven svými plány, svou literární prací i svou láskou k ní. V čem se stýkali v tuto chvíli? Soudaním v jediné myšlence, v jediném zářevu duševním! Ušinal sám a kdyby nebyl sám, přec by jeho myšlenky nebyly totožny s jejími a kněží by se v nich dozajista stýly, o nichž by ona záně neměla. Jejich láska nebyla tedy naprostým sloučením jejich bytostí. Byla pouze prostředkem k tomu, aby ona pochopila svou vlastní cenu a svou důležitost.

Medrická cítila, že se v něm zmýšlí a něco jinak dosud pojmala. Hledala stěti, útěchu, oporu pro sebe a našla samu sebe, jen že nevěděla, jakou, obsažnější a jako

zněkolikanásobněnou. Jak to měla Bohuslavovi říci?

Již nepocitovala k němu ani tak lásky, jako jakési horoucí vděčnosti, jako oddanosti z té vděčnosti všešle. Jeho polibky nedovedly ji už roznítili, jeho hlas jí nezachytil, i to šero jeho očí leželo před ní jako rozluštěno, ale bylo jí milo, když hleděl jí do očí, když ji polbil na čelo, nebo přitisknul její ruku ku svým prsoum. Tak to shledávala přirozeným, jelikož se nyní pokládala za bytost jinou, jaksi vyšší, povznesenou. Stála před jakýmsi zářivým, který ji naplňoval zbožným údivem.

Jak tomu bylo dávno? Nevěděla. Ale ten zážrak vzrůstal každý den a každý den si ji více podmaňoval. Připadalo jí, že vzrůstá s tím jarem, které počalo pupenci, přešlo v nádherný květ a dělalo se již nyní v plodu jahodovém na stránkách. Končil červen. Chmýří z pampelšek odnášel větrík, a pod douškami skrýval se první hřib. Ach, Bože, jak ta příroda byla velebna!

A Medrická vstala, popošla k oknu, otevřela je a hleděla ven do té bílé, průsvitné, záhadné noci, v níž vše spalo a dospávalo.

Pod svými okny slyšela tajemný divý smích a šepot muže, který ten smích prorážel.

Patrně Apolona nebo Marie se svým milým prožívala jednu z těch svých nejlibnějších chvílí. Medrická jim již nezáviděla. Ani ten smích, ani ten šepot neměl již v ní ohlasu, tak jakoby byla něčím naplněna, o co se odrážely všechny vnější pocity.

Otvírá si hlavu o okno a dívala se na oblohu s velkým, jako strnulým rojem hvězd a s měsícem, který již vysoko nad lesy se zvedal. Myšlenky pod jejím čelem byly také tak tiché, tak mrtvě chladny jako ta noc venku se svým bílým chorobným světlem.

(Pokračování.)

Z básni Jana Rokyty.

DÁVNÉ REČIŠTĚ.

S družinou šedých dum jsem zašel v dalku luk; syt městské fadessy v zelenou dál jsem šel, kde srdci mému vstříl křepelčin volavčí huk, kde v prostě vůně květ se bíly motýl chvěl.

Tak ticho bylo tam, jen z dalky hnoel splav, neb ve vsi zastěh' pes, č' zakejhala hus; hrud' mojí plula korená vlně trav, a za mnou zůstal kdes denního žiti hnus.

Šedivou clonou dum v mé duše zakoutí již cestu hledal si luk idyllicky klid — v tom shněl vůně dech mě nutil státnouti, noha se bořila, dál nelze bylo jít.

«Kam zbloudil jsem?» se ptám... Ach, dávné rečiště zde v měkkém klíně trav, v luk dálné pohřbeno, tak opuštěno dnes a vždycky napříště své teskné spráda sny o tom, co ztraceno.

Kde v hloubce shlézel se kmen brízy bělouchý a olší tmavý list a staré hlavy vrb, tam bahno na jaře se žlutá blatouchy — až červen lehne v kraj, je všechny pozne srp...

A dávné rečiště vzpomíná zašlých dnů, kdy v tichu večerním vrb starých do korun, jež v tichu zradle rod, sdcem rostly do dnů, vplul jako v duši šen měsíce bílý čtun.

A nocí vzpomíná, kdy hvězdy se svých cest jak mince stříbrné v klín řeky padaly — čtun plynul po řece středem těch bílých hvězd, dva stíny byly v něm, a ty se líbaly.

O slavných východech a o západech snů, v nichž zářil vlny proud, plál, hořel, krvácel — a nad vše divě smýchl mu z dávná do snů zů, když vlny proudily na krásu bílých těl.

Vše to již dávno tak, snad sto a více let,
a řeka valí se teď tisíce kroků dál
jen vesnou přichvátá, prolomí v touze led
a staré řečiště promění na močál.

A tak zde samo dál ve shnilé vůni sní,
vždy večer zahálí se v hustý závoj par,
a v nich se vznášejí při záři měsíční
těch stíny nešťastných, kdo svůj zde našli
zmar...

A zas dum žalosa mou duši zhalila,
já nemoh' klidně žít v tá msta bez hrůzy —
kde řeka mladosti se v březích valila —
ted stíny vystávají jen mrtvých ilustr...

KRAJEM SEVERNÍM.

V kraj smutný severní stroj zanesl mě kdys,
v bezmezný prostorů těch širokých plání,
kde bor je zakrslý, a tenká větve bříz
jen v dumě bolestné se nad ním tiše sklání.

Vše k zemi skřepno, tak všecko zkrušil mráz,
jen zádušný strom, jen šilhá bříza bílá
jak palma severu svůj výše čerť vlas
a v závoj hál se, jak mezi stromy vlá.

A všecko letí zpět, ten trpasličí des,
ty břízy jeptýsky, jež nad ním snad se modlí,
a bidné pastviny, a lisejní a vřes —
a na všem smutek jest, ať kde chce oko
prodlí...

Stroj táhle zahvízdnu — jak nůž by britký vnik'
ten smutnou tišinou až k srdci toho kraje,
a žalnou ozvěnou kraj poraněný vzkřik'
a okem jezera vzhled' k nebi umíraje...

Nad lesy, jezery dál letět stroje hvízd,
až řekde na hruď kles' těch lesů bez života,
kde ptáček není snad, ni tepla jejich hnízd —
kde vše ten mlčí jest modrošedá hmota.

Jen co si praví ti, tam v houští kdes je vlk...
A bříza haluzí nad lesy v dumě kývá,
zří kraje tichý stesk, v němž, jak by navždy
zmlk',
s oblohy zoufalstvím jak v šedě dále splývá...

Ted' v dále mlhla se věž »církev« zelená...
Ach, v chudém srdci mém ten bidný kraj ješ
odln',
nně k smrti smutno jest — a vzpínám ramena
k té církvi za lesy: chtěl modlit bych se, modlit'

Podkrkonoško

na Národopisné výstavě československé.

Píše K. V. Rais.

Na hora« duchem zaletíme, sotva že hlavním
vchodem do Národopisné paláce vkročíme; stojí
tam sousedí paní Herpesel a Pochásky Háko-
vání v Krkonoších. Vějířník, hospodyně
i dcera zapřazení jsou do háku, za nímž lopoti
se hospodář, otužilý syn horské vesnice Pasek za
Vysokým.

Ano, tak se pachti na těch brudách příkrých
strání mezi tmavými hvozdy horskými!

Hned v levo jsme u modelů chalup i statků
z Podkrkonoška. Pravda, chalupa ve Lhotě Bra-
dlecké je na dolehm Lomnicku, již nedaleko Že-
leznice, ale za Bradlem mají krkonošské bubáky
denně před očima. Chalupa ta, č. p. 2, založena
byla po r. 1654; nynější stavení je snad z r. 1689.
Je k ní přiložena celá její historie z pera J. J.
Tuláka, tamního učitele, pilného pracovníka v oboru
národopisu i historie okresu lomnického.

Tulákův statek »Ve Dvoře« č. 1, ve vsi
Kruhu na Jilemnicku je patrová budova pavlačí
vroubená; stodoly, chlívky a kolny, došky posité,
vzadu za stavením ohraničený prostranný obdlní-
kový dvůr. Právě zemanský statek se vším po-
hodlím. Škola v Kruhu, krásně provedená p. B.
Mečířem, je ve Školství.

Rodný dům Dra. Fr. Lad. Riegra, přízemkový
kamenný mlýn v Semilech, nemýlím-li se, již ne-

stojí, ale na modelu přijeli tam právě mluvit. Na-
dvorní hospodářství předvedeno jest velmi podrobně.
Statek ve Vichově, stojící na zelené stráni,
zvláště budí vzpomínku na ty horské vesnice, po
stráních roztroušené, s vřidnými staveními, jež stě-
nami bělotemné pruhovanými přívětivě hledí dolů
k cestě.

Bývalá radnice v Železném Brodě je příliš
dobrá známá, neboť na výstavě jubilejní byl díle
ní zbudován lesnický pavillon. Za mlýnem ve Žďirci
v Novopacku jsou již kraji od Horie. Vesničky
zastavují se u těch staveníček a říkájí: »To je jako
u nás! — městáčko, jejichž mluví má snad ko-
něny také pod takovými šindelovými nebo dosko-
vými střechami, je úzko kolem srdce.

»Nicht wahr, das ist herzlich!« povzdychl
nedávno vysoký důstojník, stoje za jásajícími dětmi
svými před vichovským statkem »u Schovanců«.

Hlavní výstava Podkrkonoška umístěna jest
v Národopisném paláci blízko vchodu od Králov-
ské obory.

»Pojďme a půdame!« pobídl by nás horský
Podávk.

Pořádného Rybceula máme hned u dveří;
plášť má z kory, knoflíky a spočky z borových
šišek, bradu z lisejníka, hůl ovitou putrám.

Město Vysoký (v bi. katalogu str. 185) stojí
nosprávně »kroj z Vysoké« představuje se díla-
matem v rouše zimním. Rozkošný pohled! Chalupy
jsou sněhem obaleny a křes se jako koroptve.
Byla patrně pořádná čina, všickni lucilnatí se že-
nili; několik starovešských chalup je hluboce za-
padáno, kterší pantafík, stoje na stěse, shazuje
sněh, aby ubýlo tíže.

Kolem Vysokého seřaděny jsou výborné foto-
grafie typů lidových a zajímavých staveb z okol-
ních obcí: ze Staré Vsi, ze Stanova, rodiště Dra.
Ant. Zemana, z J. Antala Seška, spisovatele ro-
mánů Nedokončený obraz i Bláznivý (našich hor),
ze Sklenářic, z Pasek, Olešnice, Lhotky, Jablonce,
Buřín, Bratruchova, Dnanice, Ropratic, Helkovic,
Přívlaek a j.

Tu jsou rozkošné pohledy na dědiny mezi
lesy rozběhlé, na staveníčka rozetá po širých
stráních, mezi kousky lesů, na plochy polí a luk,
jimiž rozsekána jsou horská úbočí.

Tu jsou ty horské úvaly hluboké, zasněžené,
smrkové lesy, jakoby je pocukroval, a v pozadí
stojí Krakonosova obel, bradba s černým Korkháčem
nejbliž.

Tu jest ta domovina našich horských Vysokých
a vůkolních, těch řídých, zdravých, mrtých, rze
českých paličáků.

V těch zasypaných chalupách žil a žijí stře-
cové, kteří nade vše rádi hledí si »přsma« a »těch
kronik«. Staré brejle na nose, přebírali se ve
špalíčkách písniček a v lejskách od pana Krame-
riusa, Tyla a v novinách Havlíkových.

V malém parku vysokém, s něhož jest roz-
košný pohled na hora, postavili si sochu velkého
rodáka Borovského. Ruku máje vzeplat, dívá se
po hornatém kraji, jakoby mu říkal: »Dobře, vy
horáci, dobře, vy naši jonáci!«

Nabližku mají hřbitov tak seřazený, aby i ne-
božtíci viděli »na hora«.

(Stojíce před obrazy zachmuřené chalupy,
v duchu si představujete, jak si k ní cestu razí
střeje, zaobalený v plášť makové barvy se sedmí
soboly; na šňůře kolem krku visí mu hrozitanské
chlupaté rukavice palcovníky, na hlavě má buňaton
mrázovku s úsmá pod bradu pevně přivázanýma a
v ruce drží hůl, na dolehm konci silně okovanou.

U kroupky, na dvěch visící, se pokřiková,
dal domáckim pozdravení a vytáhnv z pláště
dýmku povídá: »To je severije! — není to tam
venku možno zapálit a hák mně je dnes kuřno.
Dejte mi drobet žhavého!«

Přišel na pobytí, snad i na »háke to říkat
o Jenově a Bruncvíkovic. Střeje takto našel
Jos. Kovář, t. j. Josef Koube, zemanův děkan, ho-
skovský, spisovatel v širší veřejnosti snad zapo-
menutý, ale zde v horách dobře známý a vřele
vzpomínáný. Když býval ve Vysokém kaplanem,
řídil divadlo a vydával i místní časopis »Ježek«,
list pro zlost a smích, a literární přílohu k »Ježku«,
zvanou »Vysokovský tikulka«.

O biblických hrách v Podkrkonošku bylo již
v tomto listě psáno. Ve Vysokém mají ochotnické

divadlo od r. 1786. Od Bruncvíka, Meluziny, Josefa
Egyptského, knížete Hozaka přivedli to už na
opery Čarodějna citra, později dávali Dráteníka
a Rodinu švýcarskou. Když si doma nesměli za-
hrátí Husa, šli s ním do Jilemnice a sebrali tam
hodně slávy.

Na výstavě vložili také knihy povět, prapo-
sek a písní v Krkonoších. Jenom na začátek po-
hlédte a již víte, s kým a odkud máte tu čest:
»Já vám to teda povím zkrátka. — To já málo
věřím, ale něco přec. — Von je ale taky příběh
praudivý — a tak to začíná...«

Tak tam žili a žijí v chalupách a baráčích,
za omásek chleba mívají jen hořáky, o slavnější
tabuli stěna jen drcenou polévku a jablínka, dřeli
na stráních na jaře, kdy hakovali a po příkřem
úbočí vozili mrvu, i ve zních, kdy na roháčkách
svázeli mandele (dřáta tam u nich umějí se srpem
i s kůsou); při tom zachovali si zdravou svěží
mysl, nadšení pro minulosť (Husovy ohně pálivali
i v dobách nejhorších), vřelou lásku k rodné půdě,
řeč pěknou a jadrnou — samé věci, pro něž leo-
který módní prorok nemá již smyslu, na pi ani citu.

Ale starý horský písmák, na b. nebožtík
Václav Metelka, houslař a chalupník v Pasekách,
by řekl: »O jo, po světě už chodilo všehjakých
proroků! Ale nás se každá hloupost nedělila!«

V zimě se přadlo a tkalo (broust začalo se
později), jenže po dorážku, ne tak ve fabrickách,
které nyní čoudí, otravují zdravé kouty a velikými
německými nápisy hlásají, kdo je v nich pánem.

Takových, jako je tovarník K. Rieger v Dolní
Bokynici, sotva je tam víc.

Poslali nám na ukázkou zařízení chalupního
světlice na Vysokou, horskou postel a konejšku,
znamenitý bedem, přádko a potřebné k tomu ná-
činí, kráslice, staré nádobí, louky (krátké dýmky),
zátky, lodiny s cymbálem, památky z bradu Ni-
stejky a Navatova, památky cechovní, kroje atd.

Fotografický předvedli vysoký jarmark slavně
boží tělo, kdy starodávné mohutné cechovní ko-
roubve slavně vznášejí se po veselém náměstí, kdy
staré lmoždice houkají po stráních a rány jejich
hluší po horách i v lesích.

Stojí tam i horský střeje v ovém kožichu a
vysoké beranici, v modré kazajce, opasku a ko-
ženkách; my, níže v kraji, znali jsme je i se zná-
mým raneem z nevydělane teletiny na zádech.

Ale jedné věci jsem tam nepozoroval: tru-
mariny! A je přý tam doma. Byla jen o jedné
silné struně, ale celé intrády se na ni daly pro-
vésti.

Mezi starými tisky a rukopisy vloženi jest
také sešit s nápísem:

»Misto hanby pro neposlušné a nepozorné
školáky«, a jiný: »Regula Detri v lámáných po-
čtech, které Brýchý aneb lámáný počty se jme-
nují«. Tedy památky ze starých škol.

(Dokončení.)

V bouři.

(Hledá ztracené dítě.)

Z našich starých oblázků.

Sensal František Dvořský.

P. O. HVEZDOSLAVA

Někdy jen uplynulo měsícův od nešťast-
ného dne 8ho listopadu. Osudné byly to
chvilky, samé žalostné příběhy. Každý skoro
den byl věkem utrpení, bíd, ponižení národa.
Zašlo slunce, spadly z nebe hvězdy zlaté, aby
nesvítily na tvář těžkými ranami ubitého ná-
roda. Ukrutná to byla odplata, již uchylstali
vítězové podmaněným, ukrutnější všech, v kro-
nikách světa vzpomínaných, poněvadž smáli
se poraženým a s posměchem vykládali jim
lásku k blížnému.

Na kacířský národ vydan kriz, lid český
svázán, aby více bouřiti se nemohl. A držel
ho pevnou rukou, všude muselo říkati se amen.
Národ cízil nouhou poslápan, statky domácích
obyvatelův zabráný, rozdávaný za odměnu ci-
zincům a odrodilcům, na hlavy předních z ná-
roda čekala ruka katova, věrní slovu božimu
bratři čeští prchali již z vlasti, nebo ukrývali
se před stíhajícími zraky; nade všemi pak ostál-
ními trásla se metla, kteráž hrozila všem vy-

Ozvěna.

Rylo dle obrazu JAROSLAVA VĚŠINA.

hnanstvím z rodné země. Celé České království bylo dáno jako v plen. Rádění vítězných vojsk bylo děsné. Loupení, vybití domů Pražských šlechticů a bohatších měšťanů bylo prováděno až s bestialní virtuozností. Martinovi Frueinovi z Podolí na Starém městě dal hrabě ze Sulzu, aby na něm vynutil vyznání, kde má peníze a klenoty uschované, celé léno vypálit, s podobným osudem potkali se měšťané na Novém městě Bartoloměj Zlatý a Václav Vlaverin. A nejen v domech plenili, ale i na veřejné ulici za bílého dne lidi bili, trhající jim šaty s těla. Horší ještě muka zakoušeli obyvatelé mimo města Pražská. Vedle přibytých lidských i kostelů loupi, zvony s věží kradli,

Sešitov. XXIX. 448

hrobky zotvírali, mrtvolky o šaty, prsteny olupovali i chrámy Páně při vykonávání služeb božích přepadali a bohatší ženské ze všech ozdob i z šatů až do naha svlékali.

Nic neprosplávaly úpěnlivé prosby, žalostné nářeky proti takovým hrozným útiskům a tyranství, nic nepomáhalo ani koření se vítězům, slibování, ztíkáni se i tlení, proklínání bývalé české správy. Vítězové opovrhovali zbědovaným národem, radovali se nad vši bídou celé země, poněvadž se jim při tom na všem šťastně vedlo: odpovídali jen smíchem, potupou. Ukazovali na ty lotry a spoutané rebely a vykřikovali, že brzy nový nastane svět, že kacíři jako odraní a zmámení po České zemi budou

zebrati a v cizině se toulati. Vítězové byli ze železa. Krev a peníze bylo jich heslem. A národ český musel dát všechno, jmění i život svůj.

Jest až k víře nepodobné, že národ, jenž za válek husitských byl postrašeným nepřatelem, v stérých potom bitvách pod cizími prapory za cizí věc svou krev proléval, v malicherných pak svárech domácích na tisíckrát život za nic nevážil, jest věc smutné paměti hodná, že národ český snášel s hrozným ponížením a bezpříkladnou otupělostí takové opovržení, trýznění a ublížení. Kromě několika krvavých rvaček s cizími drancovníky nezmohl se ani na vážnější zoufalý odpor. Na místě aby pomstou